

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Předmět:	Ročník:	Vytvořil:	Datum:
MECHANIKA	DRUHÝ	ŠČERBOVÁ M. PAVELKA V.	6. DUBNA 2013
Název zpracovaného celku:			
NAMÁHÁNÍ NA TAH			

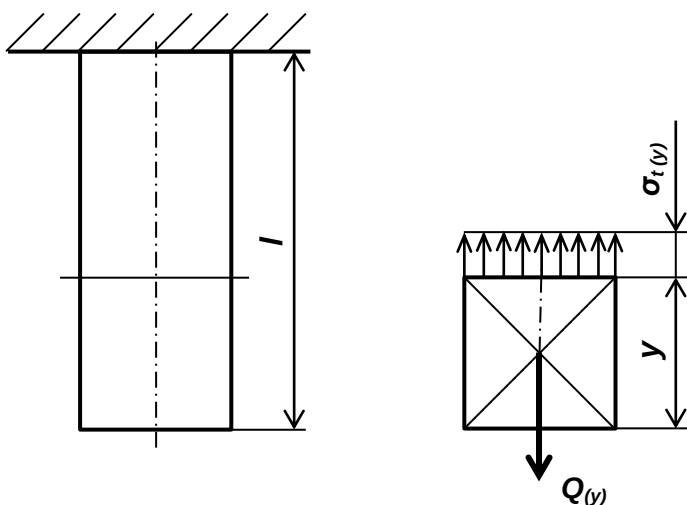
ÚLOHA 6

Táhlo obdélníkového průřezu s poměrem stran $b : h = 3 : 4$ je zatíženo stálou osovou tahovou silou $F = 17 \text{ kN}$. Táhlo se nesmí z konstrukčních důvodů prodloužit více než o $\Delta l = 0,4 \text{ mm}$. Délka táhla $l_0 = 1,5 \text{ m}$. Táhlo je z oceli **11 500**. Určete rozměry b , h průřezu táhla. Průřezové rozměry musí vyhovovat deformační i pevnostní podmínce.

Výsledek: $b = 16 \text{ mm}$, $h = 21 \text{ mm}$, $\sigma_t = 50,6 \text{ MPa}$.

ZVLÁŠTNÍ PŘÍPAD NAMÁHÁNÍ NA TAH – NAPĚTÍ VYVOLANÉ VLASTNÍ TÍHOU

Je-li součást uchycena ve svislém směru, potom vlastní tíha způsobuje, že součást je v jednotlivých průřezích kolmých na svislou osu namáhána na tah.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

V obecné vzdálenosti y od volného konce bude součást namáhána tahovým napětím, které se počítá ze vztahu

$$\sigma_{t(y)} = \frac{Q_{(y)}}{S},$$

kde $Q_{(y)} = m \cdot g = V \cdot \rho \cdot g = S \cdot y \cdot \rho \cdot g$ [N] je tíha součásti délky y ,

S – plošný obsah průřezu součásti [m^2],

g – tíhové zrychlení [$m \cdot s^{-2}$],

ρ – hustota [$kg \cdot m^{-3}$].

Dosazením dostaneme

$$\sigma_{t(y)} = \frac{Q_{(y)}}{S} = \frac{S \cdot y \cdot \rho \cdot g}{S} = \rho \cdot g \cdot y.$$

Rozměrová rovnice pro napětí v tahu $\sigma_{t(y)}$

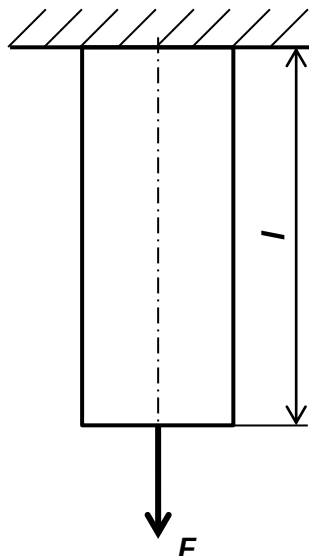
$$Pa = kg \cdot m^{-3} \cdot m \cdot s^{-2} \cdot m = N \cdot m^{-2} = Pa.$$

Napětí způsobené vlastní tíhou se bude zvětšovat se zvětšující se vzdáleností y . Maximální napětí bude působit ve vetknutí, tj. pro $y = l$

$$\sigma_{t \max} = \rho \cdot g \cdot l.$$

Působí-li na volném konci ještě vnější síla F , potom maximální napětí bude dáno vztahem

$$\sigma_{t \max} = \frac{F}{S} + \rho \cdot g \cdot l.$$

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Aby napětí nepřekročilo napětí dovolené, bude mít podmínka pro výpočet maximální možné délky tyče tvar

$$\frac{F}{S} + \rho \cdot g \cdot l_{max} \leq \sigma_{Dt}$$

$$l_{max} \leq \frac{\sigma_{Dt} - \frac{F}{S}}{\rho \cdot g}$$

POUŽITÁ LITERATURA

---

[1] MRŇÁK, L. a DRDLA, A. Mechanika pružnost a pevnost pro SPŠ strojnické. 3. opravené vyd. Praha: SNTL, 1980. 366 s.

[2] SKÁLA, V. a STEJSKAL, V. Mechanika pro SPŠ nestrojnické. 3. vyd. Praha: SNTL, 1986. 207 s.